تأثیر تغذیه جیره مرطوب بر عملکرد مرغ بومی مازندران

هادی سیاح زاده [۱] و حسنا حاجاتی*[۲]

عضو هیئت علمی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی ساری[۱]، دانش آموخته کارشناسی ارشد دانشگاه مازندران [۲]

چکیده

به منظور بررسی تأثیر استفاده از جیره مرطوب بر عملکرد مرغ بومی مازندران از ۱ تا ٥٦ روزگی آزمایشی انجام شد. این پژوهش در قالب طرح کامل تصادفی با ۲ تیمار، ۵ تکرار و ۱۰ قطعه جوجه در هر تکرار انجام شد. جیره های آزمایشی حاوی گندم با ۲ سطح آب (صفر و ۵۰۰ گرم در کیلوگرم) بود. مصرف خوراک، افزایش وزن بدن و ضریب تبدیل خوراک به صورت هفتگی اندازه گیری شد. نتایج نشان داد که استفاده از جیره مرطوب در تغذیه مرغ بومی مازندران، مصرف خوراک و افزایش وزن بدن را افزایش و ضریب تبدیل خوراک را بهبود داد ($P<0/05$).

واژه های کلیدی: جیره مرطوب، مرغ بومی مازندران، عملکرد

مقدمه

از آنجا که تقریبا ۷۰ درصد از هزینه های پرورش طیور مربوط به بخش تغذیه می باشد لذا استفاده از راهکارهای طبیعی و ارزان قیمت در بخش تغذیه جهت افزایش کارائی خوراک و عملکرد بهینه طیور بسیار مطلوب می باشد. همچنین در فصول بهار و تابستان با افزایش دمای هوا و بروز تنش گرمائی، اشتهای طیور به خوراک و در نتیجه عملکرد آن ها کاهش می یابد و این امر یکی از دغدغه های بحرانی پرورش دهندگان می باشد. آب مهمترین جزء شیمیایی ارگانیسم های زنده است و تاثیر مهمی در برقراری تعادل واکنش های بیوشیمیایی و مکانیسم های فیزیولوژیکی بدن از جمله مقابله با تنش گرمایی از طریق محور هیپوتالاموس- هیپوفیز دارد. از طرفی، دانه غلات به ویژه گندم، جو، یولاف و چاودار، حاوی پلی ساکاریدهای غیر نشاسته ای محلول هستند که سبب چسبناکی محتویات هضمی دستگاه گوارش شده، تماس آنزیم های گوارشی با سوبسترا را کاهش داده و نرخ هضم و جذب مواد مغذی را محدود می کنند. تحقیقات نشان داده که استفاده از جیره مرطوب در تغذیه جوجه های گوشتی به علت بهبود ابقای مواد مغذی نتایج مطلوبی بر مصرف خوراک و کارائی استفاده از آن داشته است (یاسار و فربز،۱۹۹۵)، که احتمالا به سبب فعال شدن آنزیم های داخلی بافت های گیاهی و نیز افزایش سطح تماس اسیدها و آنزیم های گوارشی جوجه ها با محتویات هضمی است. همچنین اسکات (۲۰۰۲) گزارش داد که تغذیه با جیره مرطوب (با ۸۰ درصد گندم) تا سن ۱۷ روزگی، مصرف خوراک و افزایش وزن بدن را تقریبا ۲۰ درصد افزایش داد. او بیان کرد که به هنگام تغذیه با یک جیره خشک، جوجه های گوشتی توانایی ارائه پتانسیل ژنتیکی رشدشان را ندارند زیرا نمی توانند به مقدار کافی خوراک مصرف کنند. یلدا و فربز (۱۹۹۹) گزارش کردند که افزایش وزن بدن حاصل از مرطوب سازی جیره بیشتر یه صورت پروتئین بوده و مرطوب کردن جیره سبب افزایش درصد چربی لاشه نشد. عوامل زیادی از جمله نژاد، مدیریت، نیازهای متابولیکی جوجه ها و جیره (ویژگی های فیزیکی و شیمیایی) بر مصرف خوراک تاثیر می گذارند. لذا هدف از این تحقیق بررسی تأثیر استفاده از جیره مرطوب بر عملکرد مرغ بومی مازندران بود.

مواد و روش ها

در این آزمایش از ۱۰۰ قطعه جوجه مرغ بومی در یک طرح کامل تصادفی با ۲ تیمار (جیره خشک و مرطوب) و ۵ تکرار استفاده گردید (۱۰ قطعه جوجه در هر تکرار). اقلام اصلی جیره ها ذرت، گندم و کنجاله سویا بود. به منظور مرطوب سازی جیره ها، گندم در آب خیسانده شد. جوجه ها از یک تا ٥٦ روزگی روی بستر پرورش داده شدند. داده های حاصله با استفاده از روش مدل های

خطی عمومی (GLM) نرم افزار SAS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت (۸). میانگین تیمارها از طریق آزمون چند دامنه ای دانکن در سطح معنی دار ۰/۰۵ مقایسه گردید (۱).

نتایج و بحث

نتایج نشان داد که مرطوب سازی جیره مرغ بومی از سن ۱ تا ٥٦ روزگی، مصرف خوراک و افزایش وزن بدن را افزایش و ضریب تبدیل خوراک را کاهش داد (جدول ۱). این نتایج با نتایج یلدا و فربز (۱۹۹٦)، یاسار و فربز(۲۰۰۰)، اسکات (۲۰۰۲) و می ان خوا (۲۰۰۷) مطابقت دارد. می ان خوا (۲۰۰۷) گزارش داد که مرطوب سازی جیره سبب بهبود طعم خوراک و افزایش تحریک جوانه های چشایی جوجه های گوشتی گردید. مرطوب کردن خوراک گرانروی محتویات هضمی و در نتیجه مدت زمان ماندگاری خوراک در دستگاه گوارش را کاهش داده و سبب افزایش مصرف خوراک می شود (یاسار و فربز،۲۰۰۰). افزودن آب به جیره سبب افزایش محلولیت عناصر مغذی (نشاسته و پروتئین) در چینه دان جوجه ها، نفوذ سریع تر اسید ها و آنزیم های گوارشی به داخل ذرات خوراک، افزایش قابلیت هضم مواد مغذی و ارتفاع ویلی ها در لوله گوارش می شود و بدین ترتیب ناحیه جذبی در دستگاه گوارش افزایش می یابد (یاسار و فربز،۱۹۹۹).

The effect of wet diet on performance of Mazandaran native chicken

H.Sayyahzadeh[1] and H.Hajati[2]
[1]Staff of Sari Agricultural and Natural Resources Sciences University
[2]Former MSc Student of Mazandaran University, h.hajati2010@gmail.com

A study was conducted to evaluate the effect of using wet diet on 1-56 d in Mazandaran native chicken. This experiment was conducted in a completely randomized design with 2 treatments, 5 replicates and 10 chicks in each replicate. Experimental diets contained wheat with 2 levels of water (0, 500 g/Kg). Feed intake, body weight gain and feed to gain ratio was measured weekly. Results showed that using wet diet in Mazandaran native chicken´s diet increased feed intake and body weight gain and improved feed to gain ratio (P>0.05).

Key words: Wet diet, Mazandaran native chicken, Performance

منابع:

1-Duncan, D. B., 1955. Multiple range and Multiple F-test Biometrics. 11: 1-42.
2-Mai Anh Khoa. 2007. Wet and coarse diets in broiler nutrition: Development of the GI tract and performance. Ph.D. Thesis, Wageningen Institute of Animal Sciences, Wageningen University and Research Centre, Wageningen, the Netherlands.
3-Scott, T. (2002) Impact of wet feeding wheat-based diets with or without enzyme on broiler chick performance. *Canadian Journal of Animal Science,* 82: 409-417.
4-Yalda, A.Y. and Forbes, J.M. (1996) Effects of food intake, soaking time, enzyme and corn flour addition on the digestibility of the diet and performance of broilers given wet food. *British Poultry Science*, 37: 797-807.
6-Yasar, S. and Forbes, J.M. (1999) Performance and gastro-intestinal response of broiler chickens fed on cereal grain-based foods soaked in water. *British Poultry Science,* 40: 65-76.
7-Yasar, S. and Forbes, J.M. (2000) Enzyme supplementation of dry and wet wheat-based feeds for broiler chickens: performance and gut responses. *British Journal of Nutrition*, 84: 297-307.
8-SAS Institute, 2001. SAS Users Guide Statics.Version 8.2. Ed. SAS institute Inc., Cary, NC. USA.

جدول ۱- عملکرد مرغ بومی مازندران در سن ٥٦ روزگی.

تیمار	مصرف خوراک (گرم)	افزایش وزن بدن (گرم)	ضریب تبدیل خوراک
خشک	۱٤۱٥[b]	٤۱۳/٥[b]	۳/٤۲[a]
مرطوب	۱٤٥۷/٥[a]	٤۳۲/٥[a]	۳/۳۷[b]
SEM[۱]	۳/۲۱	۱/۰۷	۰/۰٤

a و b: میانگین هایی که در هر ستون با حروف لاتین متفاوت نشان داده شده دارای اختلاف معنی دارمی باشند (P<۰/۰٥).

۱ Standard Error of Mean.